

Ilija Dragun: Treba priznati da bez poticaja ne bi bilo ni nas ni goveda u Lici

Sijeno je zbog suše i ove godine tražena roba u Lici. Malo će ga tko imati dovoljno do iduće sezone košnje pa smo ga morali kupovati po 200 kuna za balu, kaže vlasnik farme goveda Ilija Dragun.

1.937 260 0

OPG **Ilije Draguna** na Udbini u Lici ima 100 goveda i 165 hektara poljoprivrednog zemljišta od čega 80 ha u zakupu na 50 godina. Inače, Dragun je nakon što se doselio s obitelji iz zapadne Bosne, krenuo najprije s ovčarstvom 2005. godine, a danas ima 60 ovaca, koje drži više zbog tradicije, dok se prije više godina okrenuo i uzgoju goveda u sustavu krava-tele i to zbog isplativosti.

"Nije ni ovo stočarstvo, iako je mila majka u odnosu na mljekarstvo, lagan posao, kako neki misle, već posljednji kojeg bi netko htio raditi za ovaj novac. Ali, treba pošteno priznati da ni nas ni goveda, ne bi bilo u Lici da nema ovih potpora", kaže otvoreno Ilija, kojega smo zatekli na "radnom mjestu", na polju, gdje je sa sinom Andrejem, učenicom srednje prometne škole u Gospiću, spremao bale sijena u veliku sjenaru, koju je nedavno i proširio, kako bi na zimu pokrenuo i tov goveda.

Na ljutom kršu pet mjeseci hrane goveda

Prema njegovim riječima, u slučaju da se poticaji na godinu osjetno smanje za ekstezivno stočarstvo, kako je to zacrtano u okviru izrade Strateškog plana ZPP-a za razdoblje od 2023-2027., on planira gotovo **prepoloviti broj goveda**, odnosno ostaviti 60 kvalitetnijih grla, što smatra dovoljnim za njihov "isplativi uzgoj". To bi trebalo biti oko pola milijuna kuna ove godine, otkriva Dragun, dok vrijedno sprema hranu za dugu ličku zimu.

Naime, njih valja hraniti barem mjesec dana prije, kao i mjesec poslije oštrem zime, što je ukupno pet mjeseci, jer na oskudnim krškim pašnjacima, kod Udbine, nema dovoljno trave sve do travnja. Osim toga, uz vegetaciju koja kasni barem dva mjeseca, ima godina kada, zbog jakih mrazeva, proljeće zna osjetno zakasnuti, pojašnjava naš sugovornik.

Goveda na farmi OPG-a Dragun

Uz to, ove godine je veliki problem bila i suša, ali se i za nju Ilija valjano pripremio još prošle godine, kad je uz pomoć bagera početkom lipnja, iskopao šest velikih lokvi, koje na sreću nisu presušile ni usred ovoga ljeta. Goveda se dva puta dnevno obavezno vraćaju na vodu, koja im se mora osigurati u dovoljnim količinama, jer zbog vrućine, mogu pasti samo rano ujutro ili po noći za vrijeme vlage.

Ističe da će ovo biti još jedna gladna godina, druga za redom na krškim pašnjacima, koji jesu u eko uzgoju, ali tvrdi, malo to kod nas znači. "*Drugim riječima, teško ćete nekome prodati janje u Lici za više od 100 eura sve da ono pase i zelenu travu na Marsu*", opisuje slikovito naš sugovornik. Tu ne pomaže, dodaje, ni to što je sve jako puno poskupjelo u ovoj krizi, a proizvođačke cijene hrane i dalje su gotovo ostale iste. Do kada i kako dalje, pita se i on?

Sijeno ove godine duplo skuplje

Inače, sijeno je jako tražena roba i ove godine u Lici, jer ga je bilo malo zbog goleme suše. To znači da će ga rijetko tko imati dovoljno do iduće sezone košnje, otkriva nam 18 godišnji Andrej, koji ga je, preko interneta, našao i ove godine i to nešto povoljnije u Karlovcu.

Bale za prodaju je Andrej pronašao na internetu

Ove su godine imali 350 svojih bala, a kupili su ih još 180 po cijeni od **200 kuna**, koje su lani platili 130 kn. Primjerice, mala kocka sijena je lani u Lici bila jedan euro ili sedam kuna, a ove godine je 15 kuna ili dva eura, dok je velika dostizala čak 250 do 300 kuna. Ali, priča nam, i po toj cijeni sve ode u Dalmaciju, gdje je višemjesečna suša posve uništila ionako oskudnu vegetaciju.

Dragun se uzda i u 60 ha šumskog zemljišta, koje je lani uzeo u zakup od, kako kaže, Šumarije (H.Š. op.a.), kod sela Ondić, iako je nekoliko kilometara dalje, ali i to će mu dobro doći, jer im to zemljište godišnje ostavlja 150.000 kn u džepu, računa ovaj stočar. No, i dalje ne može do EU fondova, pa je 20.000 eura za novi traktor plus 10.000 eura za kosilicu, morao izdvojiti iz vlastitog džepa.

Traktore u Lici više nema tko voziti?

Za te EU fondove, koji bi, kaže, dobro došli i njima, drži da nije podoban, a na naš upit što to znači, Ilija odgovara da nikada nije tražio kruha preko pogače. "Ima ih, dodaje, i bez njega dovoljno, koji samo trče za tim "besplatnim" europskim novcima, pa onda završe u crnim kronikama zbog raznih malverzacija. "*Dakle, mi koji imamo zemlju i goveda, odnosno strojeve, što god treba tu je i ne tražimo ništa što nam ne pripada*", poručuje.

A što sve nemaju, a trebalo bi im biti dostupno su u prvom redu veterinarske i mehaničarske usluge.

Osim goveda, drže i ovce

Kako smo rekli, ostavio je ovaj stočar 60 ovaca, ličke pramenke, da čiste veliku okućnicu, jer drži da su bolje od kosilice, ali i zbog tradicije njihova uzgoja. "*No, tko misli da je nama lako neka dođe i proba izdržati u ovoj pustinji sedam, osam mjeseci godišnje, poslije ljeta, kada udari kiša i snijeg do svibnja, kada ostanemo sami jer se i djeca razidu, svako ode svojim putem, a kćer nam je već u Austriji*", priča nam i dodaje kako sada imaju dovoljno traktora i prikolica, ali nema ih više tko voziti, jer je ostalo jako malo ljudi na Udbini, svega 600-tinjak u cijeloj općini.

Na naš upit što se tiče **dobrobiti životinja** na krškim pašnjacima, Ilija ističe da valja znati da nije to samo tako držati više goveda na otvorenom. To znači da obavezno u stadu mora biti starije govedo, iskusnije, koje čuva one mlađe i sigurno ih vodi na velikom pašnjaku.

O velikim štetama od vukova, koji mu svake godine ubiju četiri, pet junica, već smo [pisali](#). "*Na žalost, događaju se i prometne nesreće, jer goveda, ako su duže bez nadzora, probiju električnog pastira iz više razloga. Na to posebno pazimo, jer se naša, ali i tuđa, nalaze između Udbine i stare Ličke magistrale*", zaključuje Dragun.

*Tekst je financiran sredstvima Agencije za elektroničke medije u okviru javnog natječaja za poticanje kvalitetnog novinarstva